

Sylabus

Archeologie odpadu a věcí

Kontakt:

Daniel Sosna, Ph.D.
Katedra antropologie
Západočeská univerzita
Sedláčkova 15
Plzeň
E-mail: dsosna@ksa.zcu.cz
Tel: 775070927

Cíle:

Cílem kurzu je představit odpad jako kategorii, která představuje prostor pro reflexi společnosti. Studenti budou seznámeni nejen s archeologickými ale i antropologickými, geografickými a ekonomickými přístupy k odpadu, které archeologii situují jako součást širšího projektu odpadových studií.

Výstupy a kompetence:

Výstupem bude schopnost studentů konceptualizovat odpad jako specifickou kategorii klasifikačního systému a zhodnotit její potenciál pro archeologický výzkum. Zároveň se studenti seznámí s metodami garbologického výzkumu a jejich možnou kombinací s dalšími metodami výzkumu současných společností.

Předpoklady:

Schopnost číst anglicky a využívat elektronické zdroje informací.

Požadavky na studenty:

- a) Přečíst povinnou literaturu.
- b) Vypracování eseje na zadanou otázku. Vedoucí kurzu na počátku semestru specifikuje dvě otázky, ze kterých si studenti mohou jednu vybrat a napsat formou eseje odpověď. Žánr eseje je typický svým důrazem na kontemplativní rovinu textu. Zároveň ale předpokládám, že své úvahy opřete o relevantní literaturu, kterou v textu budete citovat akademicky relevantním způsobem. Při formátování citací prosím následujte citační úzus Archeologických rozhledů. Esej by měla mít 2000 - 3000 slov včetně seznamu literatury. Esej odevzdejte do 20.12. na e-mail vedoucího kurzu. Soubor prosím uložte jako PDF a pojmenujte jej podle následujícího klíče: Prijmeni_Jmeno_AO_Brno_17. V názvu souboru prosím nepoužívejte diakritiku (příklad: Cervotoc_Bretislav_AO_Brno_17).

Otázky k eseji:

Otázka 1: Odpad se zdá být obtížně uchopitelný pojem. Jak byste uchopili odpad vy? Navrhněte vlastní vymezení konceptu odpadu a zmapujte jeho využitelnost ve vztahu k archeologii i obecnějšímu projektu odpadových studií. Zhodnoťte silné a slabé stránky vašeho přístupu.

Otázka 2: Jakým způsobem může archeologie přispět k porozumění odpadu, případně odpadovým režimům? V čem je silná a v čem narazí na problémy. Pokuste se zhodnotit potenciál archeologie v kontextu dalších disciplín, které se odpadem zabývají (historie, antropologie, ekonomie, ekologie ...).

Metody:

- Vyučování
 - Přednášky budou probíhat formou klasického přednášení doprovázeného diskuzí se studenty.
- Hodnocení
 - Esej: prospěl(a) - neprospěl(a)

E-mailová komunikace:

Prosím kontrolujte e-mail a reagujte v rozumném časovém odstupu. Zároveň vás žádám, abyste při elektronické komunikaci ctili základní pravidla akademického chování, tedy že váš e-mail bude mít oslovení a vaše jméno na konci. Do názvu mailu prosím zadejte AEB.

Akademická etika:

Ke studiu v akademickém prostředí patří také etika. Jakékoliv formy opisování a podvádění v případě odhalení předám disciplinární komisi fakulty. V případě, že si nejste jisti pravidly pro tvorbu akademického textu, přečtěte si jeden z mnoha zdrojů na webu (<http://knihovny.cvut.cz/studium/jak-psat-vskp/doporuceni/plagiatorstvi/>, <http://www.muni.cz/study/plagiatorstvi?lang=cs>), případně se poraďte se mnou.

Osnova

19.10. – (Konceptuální rámec)

Přehodnocení odpadu jako kategorie. Archeologie vs. další disciplíny.

2.11. – (Symetrické přístupy)

Symetrická archeologie, relační přístupy, ontologie věcí.

16.11. – (Výzkum odpadu)

Garbologie, archeologie současnosti, etnografie, formální metody tvorby dat při interakci se studovanými.

Povinná literatura

- Gonzalez-Ruibal A. 2008. Time to destroy - An archaeology of supermodernity. *Current Anthropology* 49(2): 247-279.
- Kuna M. 2015. Categories of Settlement Discard. In: Kristiansen K, Šmejda L, and Turek J, editors. *Paradigm Found: Archaeological Theory Present, Past and Future Essays in Honour of Evžen Neustupný*. Oxford: Oxbow. p 278-292.
- Lebersorger S, and Schneider F. 2011. Discussion on the methodology for determining food waste in household waste composition studies. *Waste Management* 31(9-10):1924-1933.
- Olsen B. 2010. In defense of things: archaeology and the ontology of objects. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers. (p. 1-19)
- Pétursdóttir Þ, and Olsen B. 2014. An archaeology of ruins. In: Olsen B, and Pétursdóttir Þ, editors. *Ruin Memories: Materialities, Aesthetics and the Archaeology of the Recent Past*. New York: Routledge. p 1-29.
- Reno JO. 2014. Toward a New Theory of Waste: From 'Matter out of Place' to Signs of Life. *Theory, Culture & Society* 31(6):3-27.
- Shanks M, Plat D, and Rathje WL. 2004. The perfume of garbage: Modernity and the archaeological. *Modernism/Modernity* 11(1):61-83.
- Sommer U. 1990. Dirt theory, or archaeological sites seen as rubbish heaps. *Journal of theoretical Archaeology* 1:47-60.
- Sosna D, and Brunclíková L. 2015. *Odpad pohledem společenských věd: metodická příručka*. Plzeň: Západočeská univerzita.
- Sosna D, and Brunclíková L. 2017. Introduction. In: Sosna D, and Brunclíková L, editors. *Archaeologies of Waste: Encounters with the Unwanted*. Oxford: Oxbow Books. p 1-13.
- Witmore CL. 2007. Symmetrical archaeology: excerpts of a manifesto. *World Archaeology* 39(4):546-562.

Doplňková literatura

- Alexander C, and Reno J, (Eds.) 2012. *Economies of recycling: the global transformation of materials, values and social relations*. London: Zed Books.
- Brož L, and Stöckelová T. 2015. Přísliby a úskalí symetrie: sociální vědy v zemi za zrcadlem. *Cargo* 13(1-2): 5-33.
- Brunclíková L, and Sosna D. 2014. Jednorázová společnost? Sledování konzumních vzorců v urbánním prostředí. *Lidé města* 16(1):67-98.
- Eriksen TH. 2015. *Odpady: odpad ve světě netušených vedlejších účinků*. Brno: Doplněk.
- Eriksen TH, and Schober E. 2017. Waste and the superfluous: an introduction. *Social Anthropology* 25(3): 282-287.
- Fansa M, and Wolfram S. 2003. *Müll: Facetten von der Steinzeit bis zum Gelben Sack*. Mainz am Rhein: P. von Zabern.
- Gille Z. 2007. *From the Cult of Waste to the Trash Heap of History*. Bloomington: Indiana University Press.
- Kim EJ. 2016. Toward an Anthropology of Landmines: Rogue Infrastructure and Military Waste in the Korean DMZ. *Cultural Anthropology* 31(2):162-187.
- Klíková J, a Brunclíková L. 2017. Dumpster diving: Mezi etikou a zákonem. *Antropowebzin* 2017(1-2):31-37.

- Kuna M, and Němcová A, (Eds). 2012. Výpověď sídlištního odpadu: Nálezy z pozdní doby bronzové v Roztokách a otázky depoziční analýzy archeologického kontextu. Praha: Archeologický ústav AVČR.
- Olsen B, and Witmore C. 2015. Archaeology, symmetry and the ontology of things. A response to critics. *Archaeological Dialogues* 22(2):187-197.
- Rathje W, and Murphy C. 2001. *Rubbish!: The archaeology of garbage*. Tucson: University of Arizona Press.
- Reno JO. 2009. Your Trash Is Someone's Treasure: The Politics of Value at a Michigan Landfill. *Journal of Material Culture* 14:29-46.
- Reno JO. 2016. *Waste Away: Working and Living with a North American Landfill*. Oakland: University of California Press.
- Schiffer MB. 1996. *Formation processes of the archaeological record*. Salt Lake City: University of Utah Press.
- Sosna D, and Brunclíková L, (Eds). 2017. *Archaeologies of waste: encounters with the unwanted*. Oxford: Oxbow Books.
- Strasser S. 1999. *Waste and Want: The Social History of Trash*. London: Metropolitan Books.
- Thompson M. 1979. *Rubbish theory: the creation and destruction of value*: Oxford University Press.